

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatilatalouden tuloverolakia muutettavaksi siten, että maatalouden tulosta vähennettävän tasausvarauksen enimmäismäärä korotettaisiin nykyisestä 13 500 eurosta 25 000 euroon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vero-
vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Euroopan unionin valtiontukisääntely.....	4
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	5
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	5
4.2.1 Vaikutuksen viranomaisten toimintaan	6
4.2.2 Verotuottovaikutuksen kompensatio	6
5 Lausuntopalaute.....	6
6 Säännöskohtaiset perustelut	7
6.1 Maatilatalouden tuloverolaki	7
7 Voimaantulo	7
8 Suhde muihin esityksiin.....	7
8.1 Suhde talousarvioesitykseen	7
LAKIEHDOTUS	8
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta.....	8
LIITE	9
RINNAKKAISTEKSTI.....	9
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta.....	9

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on sovittu, että maatalouden tasausvaraus korotetaan 25 000 euroon.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://vm.fi/hankkeet> tunnuksella VM096:00/2023¹.

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n, tuloverolain 32 §:n ja varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta on ollut lausuntokierroksella 21.9.2023–5.10.2023. Lausuntoja saapui lausuntoaikana 8 kpl.

Esitys on käsitelty kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa kirjallisessa menettelyssä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 a §:n mukaan verovelvollinen voi vähentää maatilallaan maatalouden puhtaasta tulosta tasausvarauksen. Tasausvarauksen suuruus on enintään 40 prosenttia maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 13 500 euroa. Pienempää kuin 800 euron tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Puhdas tulo lasketaan vähentämällä maatalouden veronalaisista tuloista menot, jotka ovat aiheutuneet tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä.

Tasausvaraus on luettava maatalouden veronalaiseksi tuloksi tai käytettävä laissa mainitun omaisuuden hankinta- tai perusparannusmenojen kattamiseen viimeistään kolmantena verovuotena sen verovuoden päättymisestä, jolta jätetyssä veroilmoituksessa tasausvaraus on tehty. Aikaisemmin tehty varaus on käytettävä ennen myöhemmin tehtyä. Tasausvarausta saadaan käyttää maatilatalouden tuloverolain 10 b §:ssä mainittujen koneiden, kaluston ja laitteiden, rakennusten ja rakennelmien sekä siltojen, patojen ja muiden vastaavien hankinta- ja perusparannusmenoihin.

Tasausvaraukseen ei liity talletusvelvollisuutta ja se voidaan tehdä riippumatta vanhan varauksen käytöstä. Tasausvarauksella katettu meno tai sen osa ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Jollei verovelvollinen ole esittänyt selvitystä tasausvarauksen lukemisesta tuloksi tai käyttämisestä laissa tarkoitettulla tavalla, tasausvaraus luetaan maatilallaan maatalouden veronalaiseksi tuloksi sinä verovuotena, jona se olisi viimeistään ollut luettava tuloksi tai käytettävä.

Tietoja tehdyistä, suoraan tuloutetuista ja investointeihin käytetyistä tasausvarauksista on kerätty maatalouden harjoittajien ja maatalousyhtymien verotustiedoista. Viimeisimmät käytettävissä olevat maatalouden verotustiedot ovat vuodelta 2021. Niiden perusteella vuonna 2021 puhdasta tuloa sai noin 97 500 maatalouden harjoittajaa tai maatalousyhtymää. Valtiolta tukea

¹ <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM096:00/2023>

saaneita aktiivisia maatiloja oli vuonna 2021 noin 45 000, joista maatalouden harjoittajia oli noin 40 500 ja maatalousyhtymiä noin 4 500. Uutta tasausvarausta teki noin 8 600 maatalouden harjoittajaa tai yhtymää, joista noin 8 000 (93 prosenttia) sai myös tukea valtiolta. Uutta tasausvarausta teki enimmäismääräisesti (13 500 eurolla) noin 3 900 maatalouden harjoittajaa tai maatalousyhtymää. Tasausvarausta tuloutti suoraan noin 5 500 ja käytti investointeihin noin 5 500 maatalouden harjoittajaa tai maatalousyhtymää. Lukumääräisesti pieni osa maatalouden harjoittajista on osakeyhtiömuotoisia. Vuoden 2020 verotustietojen perusteella maatalouden tulos oli positiivinen noin 800 osakeyhtiöllä, joista uutta tasausvarausta teki noin 140.

2.1 Euroopan unionin valtiontukisääntely

Euroopan unionin valtiontukisääntely on osa unionin kilpailuoikeutta, jonka tarkoituksena on taata tasavertaiset kilpailuolosuhteet koko unionin alueella. Valtiontuesta säädetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107–109 artikloissa. Sääntely on tärkeä osa Euroopan laajuisten sisämarkkinoiden toimintaa ja sen tarkoituksena on varmistaa, etteivät jäsenvaltioiden viranomaiset myönnä sellaisia tukia, jotka vääristävät kilpailua eivätkä siten sovi sisämarkkinoille. Tavoitteena on myös vähentää jäsenvaltioiden välistä tukikilpailua.

SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Komissio on antanut tiedonannon valtiontuen käsitteestä (Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01)). Tiedonannossa selvennetään eri tekijöitä, jotka muodostavat valtiontuen käsitteen: yrityksen olemassaolo, toimenpiteen johtuminen valtiosta, toimenpiteen rahoittaminen valtion varoista, edun myöntäminen, toimenpiteen valikoivuus ja sen vaikutus kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Myös veroedut voidaan katsoa valtiontuiksi, sillä luopuminen tuloista, jotka muutoin olisi maksettu valtiolle, merkitsee valtion varojen siirtoa. Tiedonannon mukaan valtiontukiarviointissa yleisestä verojärjestelmästä poikkeavia toimenpiteitä on arvioitava muun muassa toimenpiteen aineellisen valikoivuuden perusteella. Yritysten tavanomaisia kustannuksia lieventävien toimenpiteiden aineellista valikoivuutta arvioidaan kolmivaiheisen analyysin avulla. Ensin on selvitettävä viitejärjestelmä ja sen jälkeen se, muodostaako toimenpide poikkeuksen viitejärjestelmästä. Lähtökohtaisesti poikkeus viitejärjestelmästä on valtiontukea. Jos poikkeustoimenpide kuitenkin on perusteltavissa viitejärjestelmän luonteella ja yleisellä rakenteella, toimenpidettä ei pidetä valikoivana. Verotoimenpiteet, jotka ovat kaikkien jäsenvaltion alueella toimivien taloudellisten toimijoiden saatavilla, ovat periaatteessa luonteeltaan yleisiä toimenpiteitä. Tällöin ne ovat yhtäläisin perustein kaikkien yritysten saatavilla eikä niiden soveltamisalaa ole rajoitettu.

Maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 211 artiklan 1 kohdan mukaan maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107–109 artiklaa. Asetuksen 211 artiklan vuonna 2020 lisätyn 3 kohdan mukaan poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklaa ei sovelleta kansallisiin verotuksellisiin toimenpiteisiin,

joiden nojalla jäsenvaltiot päättävät poiketa yleisistä verosäännöistä sallimalla viljelijöihin sovellettavan tuloverokannan laskemisen monivuotisen kauden perusteella veropohjan tasoittamiseksi useamman vuoden ajalle.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti nostaa maatalouden hankinta- ja perusparranusmenoihin tarkoitettun tasausvarauksen enimmäismäärä maataloustulon verotuksessa 25 000 euroon.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että tasausvarauksen euromäärän enimmäismäärä, joka nykyisin on 13 500 euroa, korotetaan 25 000 euroon. Varauksen prosenttiperusteista enimmäismäärää tai varauksen käyttöaikaa ei ehdoteta muutettavaksi.

Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi ajankohtaa, jolloin vaatimus tasausvarauksen käyttämisestä on esitettävä. Verovelvollinen voisi vähentää veroilmoituksessaan ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemänsä varauksen.

Varauksen enimmäismäärää on korotettu edellisen kerran vuonna 2001, jolloin markkamääräistä enimmäismäärää korotettiin 40 000 markasta 80 000 markkaan ja prosenttiperusteista määrää 30 prosentista 40 prosenttiin. Myös varauksen käyttöaikaa pidennettiin kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen. Vuoden 2001 lopussa sääntelyyn tehtiin euron käyttöönnotosta aiheutuneet muutokset. Kun otetaan huomioon edellisestä muutoksesta kulunut aika, enimmäismäärän tarkistusta voidaan pitää perusteltuna. Ehdotuksen tavoitteena on osaltaan vastata myös maatalouden rakennekehitykseen, joka on kasvattanut tilakokoa.

Nyt ehdotettavaa tasausvarauksen enimmäismäärän korottamista ehdotettiin vastaavalla tavalla korotettavaksi myös vuonna 2018 hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi maatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta (HE 319/2018 vp). Tuolloin maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 211 artiklaan ei vielä sisällynyt siinä nykyisin olevaa 3 kohtaa, joka sallii valtioneuvoston estämättä viljelijöihin sovellettavan tuloverokannan laskemisen monivuotisen kauden perusteella veropohjan tasoittamiseksi useamman vuoden ajalle. Aiotusta tasausvarauksen korotuksesta neuvoteltiin tuolloin Euroopan komission kanssa, mutta komissio ei tuolloin pitänyt korotusta valtioneuvoston mukaisena. Nykyisin edellä mainitun asetuksen 211 artiklan 3 kohta nimenomaisesti mahdollistaa maataloudenharjoittajien verotettavan tulon siirtämisen verovuodelta toiselle, joten valtioneuvoston sääntely ei enää aseta esteitä ehdotetulle tasausvarauksen korottamiselle.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia on arvioitu perustuen vuoden 2021 maatalouden harjoittajien verotusaineistoon. Vaikutusarviolaskelma on tehty vertaamalla tasausvarauksen enimmäismäärän noston vaikutusta tilanteeseen, jossa tasausvarauksen enimmäismäärä pysyisi nykyisen suuruisena. Alkuvuosina verovaikutus aiheutuu pääosin korkeammista uusista varauksista sekä ansiotuloveron progressiosta. Laskelmissa on oletettu, että ne maatalousyrittäjät, jotka tekevät uutta varausta nykyisen enimmäismäärän verran, pyrkivät tekemään mahdollisimman

paljon uutta tasausvarausta, kun varauksen enimmäismäärää kasvatetaan. Lisäksi oletetaan, että nykyisen enimmäisrajan ylittävistä uudesta varauksesta käytetään investointeihin yksi neljäsosa ja että tasausvaraus, jota ei käytetä investointeihin, tuloutetaan viimeisenä mahdollisena eli kolmantena vuonna.

Tasausvarauksen enimmäismäärän korotus kohdistuisi niihin maataloihin, joiden puhdas tulo on riittävän suuri nykyisen enimmäismääräisen tasausvarauksen tekemiseen. Muille tiloille enimmäismäärän nostolla ei olisi vaikutusta. Kun noin 45 000 aktiivitalan puhdas tulo oli verovuonna 2021 keskimäärin noin 20 000 euroa, kohdistuisi tasausvarauksen enimmäismäärän nosto arviolta 3 800 tilaan, joiden puhtaan tulon keskiarvo on noin 85 000 euroa.

Tasausvarauksen enimmäismäärän korotuksen arvioidaan pienentävän verotuloja vuosina 2024–2026 noin 13 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2027 muutoksen arvioidaan pienentävän verotuloja noin kolme miljoonaa euroa. Vuodesta 2027 alkaen korotettua tasausvarausta aletaan tulouttaa takaisin verotukseen, mutta siltä osin kuin varausta on käytetty investointeihin, se palautuu hitaammin poistojärjestelmän kautta, aiheuttaen jonkin verran verotuottojen menetyksiä myös jatkovuosina. Vuosina 2024–2026 valtion verotulojen arvioidaan vähentyvän noin yhdeksällä miljoonalla eurolla, kuntien verotulojen noin kolmella miljoonalla eurolla ja seurakuntien verotulojen noin miljoonalla eurolla. Vuonna 2027 valtion verotulojen arvioidaan vähentyvän noin kahdella miljoonalla eurolla ja kuntien verotulojen noin miljoonalla eurolla. Vuonna 2027 muutoksella ei arvioida olevan merkitystä seurakuntien verotuloihin. Kansaneläkelaitoksen verotuloihin muutoksella ei arvioida olevan merkitystä.

4.2.1 Vaikutuksen viranomaisten toimintaan

Muutosehdotuksella olisi vain vähäisiä vaikutuksia Verohallinnon toimintoihin, kuten asiakas- ja virkailijaohjeistukseen ja tietojärjestelmiin.

4.2.2 Verotuottovaikutuksen kompensatio

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomuutokset kompensoitaisiin kunnille.

5 Lausuntopalaute

Lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta ovat antaneet Maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Kuntaliitto ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Verohallinto, Veronmaksajain Keskusliitto ry, Ålands landskapsregering ja professori Pekka Nykänen.

Tasausvarauksen euromääräisen enimmäismäärän korottamista kannatettiin laajasti. Kaksi lausunnonantajaa katsoi, että euromääräinen enimmäismäärä tulisi poistaa kokonaan.

Tasausvarausta koskevaan ehdotukseen ei ole tehty muutoksia annettujen lausuntojen johdosta. Lausuntokierroksella olleeseen esitysluonnokseen sisältynyt ehdotus maatalouden vuokra-tulojen verottamisesta pääomatulona on poistettu esityksestä lausunnoissa esitettyjen lisäselvitystarpeiden johdosta, ja asiasta tullaan antamaan erillinen hallituksen esitys myöhemmin.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Maatilatalouden tuloverolaki

10 a §. Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin tasausvarauksen enimmäismääräksi 25 000 euroa, ja momenttiin lisättäisiin edellytys tasausvarauksen tekemisestä ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä.

7 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2024. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

8 Suhde muihin esityksiin

8.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotus:

Laki

maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 899/2001,
seuraavasti:

10 a §

Verovelvollinen voi vähentää maatilalan maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessaan ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemänsä varauksen (*tasausvaraus*). Tasausvarauksen suuruus on enintään 40 prosenttia maatilalan maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 25 000 euroa. Pienempää kuin 800 euron tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Tasausvarauksen määrää laskettaessa jätetään täysien satojen eurojen yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 19.10.2023

Pääministeri

Petteri Orpo

Valtiovarainministeri Riikka Purra

Laki

maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 899/2001,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 a §

Verovelvollinen voi vähentää maatilán maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessaan tekemänsä varauksen (*tasausvaraus*). Tasausvarauksen suuruus on enintään 40 prosenttia maatilán maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 13 500 euroa. Pienempää kuin 800 euron tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Tasausvarauksen määrää laskettaessa jätetään täysien satojen eurojen yli menevä osa lukuun ottamatta.

—————

10 a §

Verovelvollinen voi vähentää maatilán maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessaan *ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä* tekemänsä varauksen (*tasausvaraus*). Tasausvarauksen suuruus on enintään 40 prosenttia maatilán maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 25 000 euroa. Pienempää kuin 800 euron tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Tasausvarauksen määrää laskettaessa jätetään täysien satojen eurojen yli menevä osa lukuun ottamatta.

—————

—————
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.*
—————